

Asia: VM037:00/2016

Hallituksen esitysluonnos eduskunnalle maakuntauudistuksen täytäntöönpanoa sekä valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien uudelleenorganisointia koskevaksi lainsäädännöksi

Kohta 1. Tässä voitte kommentoida maakunnalle nyt siirrettäviksi ehdotettavia tehtäviä tehtäväaloittain: kattavatko ehdotukset kaikki tehtäväalan tehtävät, jotka pitäisi siirtää? (1. MAKU II yleisperustelut luvut 2.3- 2.3.21)

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 1? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä kohtaan 2.

Ei

Terveysturvajärjestelmä, tupakkavalvonta, elintarvikevalvonta sekä eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta ja eläinlääkäripalvelut (HE 2.3.1)

Kommenttinne tehtäväalasta

-

Maatalous ja maaseudun kehittäminen (HE 2.3.2)

Kommenttinne tehtäväalasta

-

Maataloustuotteiden markkinajärjestelyt, maatalouden tuotantopanosten turvallisuus, laatu ja käyttö sekä kasvinterveyden valvonta (HE 2.3.3)

Kommenttinne tehtäväalasta

-

Kalatalous ja vesitalous (HE 2.3.4)

Kommenttinne tehtäväalasta

-

Aluekehittämismääräysten eräät tehtävät (HE 2.3.5)

Kommentit tehtävälästä

-

Alueellisen lyhyen, pitkän ja keskipitkän aikavälin koulutustarpeiden ennakointi ja alueellisten koulutustavoitteiden valmistelu (HE 2.3.6)

Kommentit tehtävälästä

-

Maakunnan suunnittelu ja maakuntakaavoitus (HE 2.3.7)

Kommentit tehtävälästä

-

Kuntien alueiden käytön suunnittelun ja rakennustoimien järjestämisen edistäminen (HE 2.3.8)

Kommentit tehtävälästä

-

Luonnon monimuotoisuuden suojelun edistäminen ja kulttuuriympäristön hoito (HE 2.3.9)

Kommentit tehtävälästä

-

Maastoliikenneläin yleinen valvonta ja erityislupien myöntäminen liikuntarajoitteisille (HE 2.3.10)

Kommentit tehtävälästä

-

Vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyyn liittyvät valvontatehtävät (HE 2.3.11)

Kommentit tehtävälästä

-

Alueellisen liikuntaneuvoston asettaminen yhteistyössä muiden maakuntien kanssa sekä liikunnan edistäminen maakunnassa alueellisen liikuntaneuvoston toiminnan kautta sekä ulkoilureittitehtävät (HE 2.3.12)

Kommenttinne tehtäväalasta

-

Vesihuollon edistäminen ja suunnittelu, vesivarojen käytön ja hoidon sekä turvariskien hallinnan tehtävät, alueelliset luonnonvaratehtävät ja huolehtiminen ympäristö-, vesihuolto- ja vesistötöiden toteuttamisesta (HE 2.3.13)

Kommenttinne tehtäväalasta

-

Vesien ja merensuojelu, vesien ja merenhoidon järjestäminen ja toteuttaminen sekä merialuesuunnittelu (HE 2.3.14)

Kommenttinne tehtäväalasta

-

Ympäristötiedon tuottaminen ja ympäristötietouden parantaminen (HE 2.3.15)

Kommenttinne tehtäväalasta

-

Alueelliset romanasiaian neuvottelukuntia ja romanasioita koskevat tehtävät (HE 2.3.16)

Kommenttinne tehtäväalasta

-

Yhteispalveluiden alueellinen järjestäminen ja kehittäminen (HE 2.3.17)

Kommenttinne tehtäväalasta

-

Saariston liikenteen suunnittelu ja järjestäminen (HE 2.3.19)

Kommenttinne tehtäväalasta

-

Maakunnan ja sen alueen kaikkien kuntien tekemällä sopimuksella maakunnan hoidettavaksi kunnissa siirretyt rakennusvalvonnan ja ympäristötoimen

järjestämisen tehtävät, joiden hoitamiseen kunnat ovat osoittaneet maakunnalle rahoituksen (HE 2.3.20)

Kommenttinne tehtävälästä

-

Maakunnan muut tehtävät (HE 2.3.21)

Kommenttinne tehtävälästä

-

Muut huomiot maakunnille siirtyvien tehtävälöjen osalta

Muut mahdolliset huomionne tehtävälöistä

-

Kohta 2. Tässä voitte kommentoida Valtion lupa- ja valvontavirastoa koskevaa lakiehdotusta (2. Laki Valtion lupa- ja valvontavirastosta), sen yksityiskohtaisia perusteluja sekä sitä koskevia yleisperusteluosuuksia: Muutos- ja korjausehdotuksia Valtion lupa- ja valvontavirastoa koskevaan lakiehdotukseen ja sen yksityiskohtaisiin perusteluihin sekä mahdolliset kommentit yleisperusteluihin

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 2? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä kohtaan 3.

Kyllä (vastauskohdat aukeavat, jos tämä vaihtoehto valitaan)

Luku 1 Valtion lupa - ja valvontaviraston asema ja tehtävät (1-4 §)

Kommenttinne näistä pykälästä

-

Luku 2 Valtion lupa- ja valvontaviraston organisaatio (5 §)

Kommenttinne tästä pykälästä

Ehdotetun 5 §:n 4 momentin mukaan valtion lupa- ja valvontaviranomaiseen perustettaisiin ympäristötehtävien toimialalle yleistä etua ympäristöä koskevassa päätöksenteossa ja muutoksenhaussa valvova yksikkö, jolla on valvontatehtävässään itsenäinen ratkaisovalta.

Kyseisen yleisen edun valvontayksikön perustaminen ei ole tarpeen, etenkin siten, että kyseinen yksikkö voisi valittaa valtion lupa- ja valvontaviranomaisen tekemästä päätöksestä. Perustuslain ympäristöstä huolehtimista koskevien vaatimusten täyttämiseksi ei ole välttämätöntä, että lupa- ja valvontaviranomaiseen kuuluva yksikkö voisi valittaa lupa- ja valvontaviranomaisen tekemästä

päätöksestä. Esityksessä ei lainkaan tarkastella erilaisia vaihtoehtoja toteuttaa yleisen edun valvonta muilla tavoin kuin siten että viranomaisen valittaa omasta päätöksestään (tai toisen viranomaisen päätöksestä). Vaihtoehtoisia tapoja järjestää asia on esitelty muun muassa elinkeinoelämän järjestöjen lausunnoissa.

Nykyisen tilan säilyttämistä ei voi pitää riittävänä perusteluna, vaan uudistuksen yhteydessä tulisi punnita avoimesti erilaisia vaihtoehtoja yleisen edun varmistamiseksi. Esityksen tavoitteena pitäisi olla yksinkertaistaa ja sujuvoittaa lupaprosesseja, ei säilyttää nykyisiä ratkaisuja. Valtion lupa- ja valvontaviranomaisella on esityksen mukaan oikeus valittaa hallintotuomioistuimen ratkaisusta, joka muuttaa viranomaisen lupapäätöstä. Tämä valitusoikeus on riittävä yleisen edun varmistamiseksi valitustietä käyttäen.

Yleisen edun valvonnan tulee olla ennakollista ja lupaviranomaisen normaalia lupaharkintatoimintaa. Yleisen edun valvontaa suoritetaan myös jälkivalvontavaiheessa. Valtion lupa- ja valvontaviranomaisen mahdollisuudet lupaharkintaan, jossa yleisen edun näkökohdat otetaan kattavasti huomioon, parantuvat, sillä ehdotuksen mukaan nykyisten ELY-keskusten ympäristö- ja luonnonsuojelun osaaminen on suoraan käytettävissä lupaharkinnan tukena virastojen yhdistyessä.

Lupaviranomaisessa voidaan tarvittaessa myös äänestää päätöksestä, mikä mahdollistaa ja myös korostaa yleisen edun erityisen huolellisen punninnan ja arvottamisen lupaharkinnassa.

Lupaviranomaiseen voidaan työjärjestyksellä tai muilla tavoin myös mahdollistaa täysin uusi tapa huomioida yleisen edun tarpeet tasapainotetusti ja lain vaatimukset täyttäen.

Lupaviranomaiseen ei tule ns. edistämistehtäviä, vaan ne menevät kokonaisuudessaan maakunnille. Ympäristönsuojelulaki, jätelaki, maa-aineslaki tai luonnonsuojelulaki eivät sisällä suoranaista intressipunnintaa. Valtion lupa- ja valvontaviranomainen keskittyy ainoastaan laillisuusharkintaisiin tehtäviin, jolloin ei muutenkaan pitäisi syntyä rakenteista johtuvia puolueettomuusongelmia. Yleisen edun yksikölle ei tästäkään näkökulmasta ole tarvetta.

Vesilaki sisältää intressipunninnan, joka lupa- ja valvontaviranomaisen pitää tehdä lupaharkinnassa. Intressipunninnan ja yleisen edun varmistamiseksi ei ole välttämätöntä, että viranomaisen sisäinen yksikkö voisi valittaa viranomaisen tekemästä päätöksestä.

Luvanhakijan oikeusturva ja mahdollisuudet ennakoida luvansaantia ja käsittelyn aikataulua jäävät heikoiksi, jos aina on mahdollista, että lupa- ja valvontaviranomaisen sisäinen yksikkö hakee lupapäätöksen muuttamista. Valitus tuo aina merkittävän viiveen hankkeeseen. Toiminnanharjoittajan kannalta on kohtuutonta, jos se ei voi luottaa viranomaisen harkintaan luvan myöntämisen edellytykset ja tarkoituksenmukaiset lupamääräykset myös yleisen edun kannalta ennen lupapäätöksen tekemistä.

Lupa- ja valvontaviranomaisen sisäisen yksikön valitusoikeus sisältää myös kyseenalaisen riskin siitä, että viranomaisen tekee valituksen hakeakseen tulkintalinjaa KHO:sta ilman, että kyse olisi kuitenkaan yleisen edun turvaamisesta. Ennakkoratkaisu- tai tulkintalinjan hakemiseen perustuva

valitus saattaisi asettaa viranomaisen toiminnanharjoittajaa edullisempaan asemaan valituslupajärjestelmässä. Tulkintalinjan hakeminen ei kuitenkaan liity aina oikeusturvan takaamiseen eikä yleiseen etuun. Missään tapauksessa soveltamiskäytännön yhtenäisyyden turvaaminen ei voi olla peruste sille, että yleisen edun valvontayksikkö hakee muutosta lupa- ja valvontaviranomaisen tekemään päätökseen.

Lisäksi viranomaisen tehtävän rajaaminen yleisen edun valvontaan voi johtaa suppeaan arviointiin. Keskittyminen yleiseen etuun saattaa johtaa siihen, että yleinen tarve jää huomioimatta. Yleinen tarve tarkoittaa yhteiskunnallista tarvetta, joka on laajempi ja tärkeämpi kuin lakiehdotuksen esitöissä viitattu yleinen etu. Yleinen tarve liittyy välttämättä toteutettaviin hankkeisiin, mutta yleiselle tarpeelle ei ainakaan lain esitöissä anneta painoarvoa. Viranomaisen pitäisi harkinnassa ja valvonnassa huomioida myös yleinen tarve.

Luku 3 Valtion lupa- ja valvontaviraston johtaminen (6-9 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 4 Valtion lupa- ja valvontaviraston ohjaus (10-13 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 5 Sosiaali- ja terveysalan tehtävistä vastaavaa toimialaa koskevat erityissäännökset (14-19 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 6 Eräiden ympäristönsuojelu- ja vesiasioiden käsittely Valtion lupa- ja valvontavirastossa (20-23 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 7 Erinäiset säännökset (24-32 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Valtion lupa- ja valvontavirastoa koskevat yleisperustelut ja muut huomiot

Kommenttinne yleisperusteluista tai muut huomionne lakiehdotuksesta. (Pyydämme yksilöimään yleisperustelun osuuden, jota kommentoitte.)

Yleisperusteluiden osiossa 3.3.1 on esitetty hyviä tavoitteita valtion lupa- ja valvontaviraston luomiselle. Perusteluissa esitetään tavoitteina muun muassa parantaa vaikuttavuutta, asiakaslähtöisyyttä, yhdenmukaisuutta ja kustannustehokkuutta luomalla virasto, jossa työnjaot ovat selkeitä ja päällekkäiset tehtävät karsitaan. Erityisesti asiakaslähtöisyys ja poikkihallinnollisten tavoitteiden toteuttaminen on nostettu keskeisiksi asioiksi. Ratkaisu, jossa virastoon perustetaan erillinen yleisen edun valvontayksikkö joka valittaa viraston päätöksistä ei toteuta näitä tavoitteita, vaan on jopa niiden vastainen. Yleisen edun varmistaminen lainsäädännön edellyttämällä tavalla voitaisiin toteuttaa monilla muilla asiakaslähtöisemmällä lupaharkintavaiheen toimintatavoilla, mutta niitä ei ole ollenkaan pohdittu hallituksen esityksessä.

Kohta 3 Tässä voitte kommentoida Ahvenanmaan valtionvirastosta annettua lakiehdotusta (3. Laki Ahvenanmaan valtionvirastosta), sen yksityiskohtaisia perusteluja sekä yleisperusteluosuuksia: Muutos- ja korjausehdotuksia Ahvenanmaan valtionvirastoa koskevaan lakiehdotukseen ja sen yksityiskohtaisiin perusteluihin sekä mahdolliset kommentit yleisperusteluihin

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 3? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä kohtaan 4.

Ei

Muutos- ja korjausehdotukset Ahvenanmaan valtionvirastoa koskevaan lakiehdotukseen ja sen yksityiskohtaisiin perusteluihin

Kommenttinne lakiehdotuksesta. (Pyydämme viittaamaan pykälään/pykäliin, joita kommentoitte.)

-

Ahvenanmaan valtionvirastoa koskevan lakiehdotuksen yleisperustelut ja muut huomiot

Kommenttinne yleisperusteluista tai muut huomionne lakiehdotuksesta. (Pyydämme yksilöimään yleisperustelun osuuden, jota kommentoitte.)

-

Kohta 4. Tässä voit kommentoida hallituksen esitykseen sisältyvää ehdotusta laiksi maakuntauudistuksen täytäntöönpanoa sekä valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien uudelleenorganisointia koskevan lainsäädännön voimaannpanosta (6. Voimaannpanolaki): Muutos- ja korjausehdotuksia voimaannpanolain pykäliin ja yksityiskohtaisiin perusteluihin.

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 4? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä kohtaan 5.

Ei

Luku 1 Yleiset säännökset (1-3 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 2 Tehtäviä ja toimivaltaa koskevat säännökset (4-7 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 3 Henkilöstöä koskevat säännökset (8-10 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 4 Omaisuusjärjestelyt (11-26 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 5 Erinäiset säännökset (27-34 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Kohta 5. Tässä voit kommentoida hallituksen esityksen sisältämiä muita 224 lakiehdotusta, joilla toteutetaan maakuntauudistuksen edellyttämät tehtävänsiirrot maakunnille, Valtion lupa- ja valvontavirastolle ja muille virastoilla: Muutos- ja korjausehdotuksia esitysluonnoksen pykäliin (4. MAKU II lakiehdotukset) ja yksityiskohtaisiin perusteluihin (5. MAKU II yksityiskohtaiset perustelut).

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 5? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä kohtaan 6.

Kyllä (vastauskohdat aukeavat, jos tämä vaihtoehto valitaan)

Ulkoministeriö, 2 lakiehdotusta, luku 2.1 (lakiehdotukset 1-2)

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme viittaamaan lakiehdotuksen numeroon ja pykälään.)

-

Oikeusministeriö, 32 lakiehdotusta, luku 2.2 (lakiehdotukset 1-32)

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme viittaamaan lakiehdotuksen numeroon ja pykälään.)

Ehdotuksen mukaan kalatalousviranomaisen tehtäviä hoitaa jatkossa maakunta. Nähdäksemme yleisen kalatalousedun valvonnan voisi siirtää valtion lupa- ja valvontaviranomaisella, jotta esityksen tavoitteet sujuvista viranomaisprosesseista ja resurssien hyödyntämisestä voitaisiin saavuttaa. Joka tapauksessa kalatalousviranomaisen näkemysten huomioon ottaminen pitäisi varmistaa lupaharkinnassa muulla tavalla kuin valitusoikeuden turvin. Tulee myös ottaa huomioon, että kalatalousviranomaisella on jälkivalvonnan kautta käytössään varsin tehokkaat keinot kalatalousetujen valvomiseen.

Ehdotetun vesilain 15 luvun 2 § 2 momentin mukaan valtion lupa- ja valvontaviranomaisen sisäinen yleisen edun valvonnan yksikkö voisi hakea muutosta valtion lupa- ja valvontaviranomaisen päätökseen, jos tämä on tarpeen ympäristönsuojelun, luonnonsuojelun tai muun näihin rinnastettavan yleisen intressin turvaamiseksi tai lain soveltamiskäytännön yhtenäisyyden varmistamiseksi. Energiateollisuus ry:n näkemyksen mukaan yleisen edun toteuttamiseksi ei ole välttämätöntä perustaa kyseistä yksikköä eikä myöskään antaa sille valitusoikeutta valtion lupa- ja valvontaviranomaisen päätöksiin. Lupaviranomaisella on lakiin perustuva velvollisuus suorittaa vesilain mukainen intressipunninta lupaharkinnan aikana, minkä voidaan katsoa olevan riittävä yleisen edun varmistamiseksi. Lisäksi viranomainen voi jälkivalvonnalla puuttua mahdollisiin epäkohtiin. Etenkään pelkkä lain soveltamiskäytännön yhtenäisyyden varmistaminen ei voi oikeuttaa viranomaista hakemaan muutosta tuomioistuimen päätökseen, vaan viranomaisen muutoksenhaun tulisi perustua ainoastaan yleisen edun turvaamiseen.

Sisäministeriö, 6 lakiehdotusta, luku 1.1 (lakiehdotukset 1-3) ja luku 2.3 (lakiehdotukset 1-3)

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme viittaamaan lakiehdotuksen numeroon ja pykälään.)

-

Puolustusministeriö, 2 lakiehdotusta, luku 2.4 (lakiehdotukset 1-2)

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme viittaamaan lakiehdotuksen numeroon ja pykälään.)

-

Valtiovarainministeriö, 20 lakiehdotusta, luku 1.2 (lakiehdotukset 1-8) ja luku 2.5 (lakiehdotukset 1-12)

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme viittaamaan lakiehdotuksen numeroon ja pykälään.)

-

Opetus- ja kulttuuriministeriö, 14 lakiehdotusta, luku 2.6 (lakiehdotukset 1-14)

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme viittaamaan lakiehdotuksen numeroon ja pykälään.)

-

Maa- ja metsätalousministeriö, 72 lakiehdotusta, luku 1.3 (lakiehdotukset 1-72)

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme viittaamaan lakiehdotuksen numeroon ja pykälään.)

-

Liikenne- ja viestintäministeriö, 8 lakiehdotusta, luku 1.4 (lakiehdotukset 1-8)

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme viittaamaan lakiehdotuksen numeroon ja pykälään.)

-

Työ- ja elinkeinoministeriö, 28 lakiehdotusta, luku 1.5 (lakiehdotukset 1-2) ja 2.8 (lakiehdotukset 1-26)

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme viittaamaan lakiehdotuksen numeroon ja pykälään.)

-

Sosiaali- ja terveysministeriö, 14 lakiehdotusta, luku 1.6 (lakiehdotukset 1-4) ja luku 2.9 (lakiehdotukset 1-10)

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme viittaamaan lakiehdotuksen numeroon ja pykälään.)

-

Ympäristöministeriö, 26 lakiehdotusta, luku 1.7 (lakiehdotukset 1-8) ja luku 2.10 (lakiehdotukset 1-18)

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme viittaamaan lakiehdotuksen numeroon ja pykälään.)

-

Kohta 6. Tässä kohdassa voitte jättää muita lausunnoilla olevaa hallituksen esitystä koskevia uudistuksen täytäntöönpanoon liittyviä kommenttejanne, huomioitanne ja näkemyksiänne.

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 6? Pakollinen kysymys.

Ei

Ulkoministeriön hallinnonala

-

Oikeusministeriön hallinnonala

-

Sisäministeriön hallinnonala

-

Puolustusministeriön hallinnonala

-

Valtiovarainministeriön hallinnonala

-

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala

-

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala

-

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala

-

Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala

-

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala

-

Ympäristöministeriön hallinnonala

-

Hallinnonalariippumaton yleinen palaute täytäntöönpanoa koskeviin lakiehdotuksiin

-

Rytkönen Tuomas
Energiateollisuus ry